

Kérdések és válaszok

Középiskolai bizonyítványok elismerése az EU-ban

1. Az oktatás mind az Európai Unió, mind pedig az Európai Gazdasági Térség tagállamaiban nemzeti hatáskörbe tartozik. A tagállamok nemzeti szinten szabályozzák oktatási rendszerüket, az európai közösségi jog nem terjed tehát ki a tagállamok oktatási rendszerének szabályozására, és még az oktatandó ismeretek akár keret jellegű meghatározására sem. Az Európai Közösség oktatáspolitikájában azt szorgalmazza, hogy az oktatás az európai szemléletmód, az európai értékek és hagyományok ápolása közben mindenkor őrizze meg nemzeti sajátosságait, mindazokat a jellegzetességeket, melyek az egyik ország oktatását megkülönböztetik a másiktól. Ezek a változatosságok, melyek a régió kulturális, társadalmi, politikai és filozófiai sokszínűségét tükrözik, rendkívüli értéket képviselnek, ezért teljes mértékben tiszteletben kell tartani őket. Az Európai Unióhoz történő csatlakozás a fentiekből kifolyólag *nem követeli meg hazánktól sem az oktatási rendszer EU-konformmá tételét.*

2. Az Európai Közösség joganyaga nem szabályozza a tagállamok egyikében szerzett, középiskola elvégzését tanúsító bizonyítványnak a másik tagállamban történő elismerését. Az elismerésről a tagállamok nemzeti szinten, a belső jogi előírásoknak megfelelően döntenek. Az egyes tagállamoknak azonban lehetőségük van nemzetközi egyezményeket kötni az iskolai végzettséget és képzettséget tanúsító okiratok kölcsönös elismeréséről.

1997-ben Lisszabonban több mint 30 ország, köztük Magyarország is aláírta a felsőoktatási képesítéseknek az Európai Régióban történő elismeréséről szóló egyezményt, melyet hazánkban a 2001. évi XCIX. törvény (a továbbiakban: Lisszaboni elismerési egyezmény) hirdetett ki és tett a magyar joganyag részévé. Az egyezményhez az elmúlt több mint öt év során további európai és Európán kívüli országok csatlakoztak. Az egyezményt aláíró és ratifikáló országok listája megtalálható az Európa Tanács honlapján (<http://conventions.coe.int>).

Azok az országok, melyek a Lisszaboni elismerési egyezmény rendelkezéseit a maguk számára kötelezőnek ismerték el, kölcsönösen elfogadják az egymás országában kiadott, a felsőoktatásba való bejutást lehetővé tevő képesítéseket, kivéve, ha a bejutás követelményeit illetően alapvető különbség mutatkozik a képesítést kiadó ország, valamint a képesítés elismerésére irányuló kérelmet elbíráló ország között. Az Európai Gazdasági Térséghez tartozó tagállamok közül az alábbiak ratifikálták a Lisszaboni elismerési egyezményt: Ausztria, Egyesült Királyság, Dánia, Franciaország, Izland, Liechtenstein, Luxemburg, Norvégia, Portugália, Svájc, Svédország. Az Európai Gazdasági Térséghez tartozó tagállamok közül az alábbiak az egyez-

mény aláírták, és a ratifikáció folyamatban van: Finnország, Hollandia, Németország, Olaszország.

3. Az Európai Gazdasági Térségben a magyar érettségi bizonyítványok elismeréséről a Lisszaboni elismerési egyezményt aláíró országok az egyezmény alapján, a többi ország a belső joga szerint dönt. Főszabályként elmondható, hogy a magyar érettségi bizonyítványokat továbbtanulásra jogosító bizonyítványként elfogadják az Európai Unióban. Ha a fogadó országban a középiskola elvégzését tanúsító bizonyítvány közvetlen bejutást ad a felsőoktatásba, akkor a magyar érettségi bizonyítvány esetében a felsőoktatásba való bejutást – a Lisszaboni elismerési egyezménnyel összhangban – kiegészítő feltételek teljesítéséhez lehet kötni (pl. sikeres felvételi vizsga a fogadó ország felsőoktatási intézményébe, vagy magyar felsőoktatási intézménybe nyert felvétel igazolása). A felsőoktatásba való közvetlen bejutást lehetővé tevő kétszintű érettségi bevezetése esetén az emelt szintű magyar érettségit várhatóan kiegészítő feltételek teljesítése nélkül el fogják fogadni.

A magyar szakközépiskolai érettségi bizonyítványokat egyes európai uniós országokban (pl. Németországban) a belső jogi előírások alapján csak kiegészítő feltételek teljesítése esetén fogadják el szakirányú továbbtanulásra jogosítóként.

4. A külföldön szerzett, középiskola elvégzését tanúsító bizonyítványok hazai elismerését nemzetközi egyezmények és a külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről szó 2001. évi C. törvény (a továbbiakban: Elismerési tv.) szabályozza. Az Elismerési tv.-nek a 2003. évi LXI. törvény keretében módosított 13. § (1) bekezdése értelmében a magyar középiskolai érettségi bizonyítvánnyal egyenértékű az a külföldi középiskola elvégzését tanúsító és az adott országban felsőoktatási intézménybe történő jelentkezésre jogosító bizonyítvány, amelyet az Európai Gazdasági Térséghez tartozó államban vagy olyan államban állítottak ki, amely a 2001. évi XCIX. törvénnyel kihirdetett, a felsőoktatási képesítéseknek az európai régióban történő elismeréséről szóló, 1997. április 11-én, Lisszabonban aláírt Egyezmény rendelkezéseit magára nézve kötelezőnek ismerte el. Az Elismerési tv. ezen rendelkezése 2003. szeptember 1-jétől hatályos.

Azoknak a középiskola elvégzését tanúsító bizonyítványoknak az elismerését, amelyekről kétoldalú elismerési egyezmény nem rendelkezik, illetve amelyeket nem az Európai Gazdasági Térséghez tartozó államok vagy a Lisszaboni elismerési egyezményt ratifikáló államok valamelyikében adtak ki, az Elismerési tv. 13. § (2)-(3) bekezdései szabályozzák teljes körűen az elismerési eljárás kétféle formáját kínálva. Az Elismerési tv. 13. §-ának (2) bekezdése értelmében, ha a középiskolai érettségi bizonyítvány egyenértékűségéről nem

rendelkezik nemzetközi egyezmény, illetve a bizonyítványt nem az Európai Gazdasági Térség egyik államában adták ki, középiskolai érettségi bizonyítványként az olyan külföldi bizonyítvány ismerhető el, amely – figyelembe véve a külföldi oktatási intézmény jogállását, a bizonyítvány jogi hatályát és a tanulmányi követelményeket – a hazai középiskolai érettségi bizonyítvánnyal azonos végzettségi szintet tanúsít, továbbá

a) a kérelmezőt az adott országban felsőoktatási intézménybe történő jelentkezésre jogosítja,

b) közoktatási intézményben legalább tizenkét évfolyam elvégzését tanúsítja, és

c) tanúsítja, hogy a kérelmező tanulmányai befejezésekor legalább négy tantárgyból külön vizsgát tett.

A magyar érettségi bizonyítvánnyal egyenértékűként elismert külföldi bizonyítvány – teljes jogi hatályú elismerés lévén – ugyanolyan jogokat biztosít a bizonyítvány tulajdonosának, mint a magyar érettségi bizonyítvány.

Az Elismerési tv. 13. §-ának (3) bekezdése szerint ha az elismerés továbbtanulási céllal történik, akkor középiskolai érettségi bizonyítványként a (2) bekezdés feltételeinek meg nem felelő olyan külföldi bizonyítvány is elismerhető, amely

a) közoktatási intézményben legalább tizenkét évfolyam, vagy ha az adott külföldi államban a közoktatás tizenegy évfolyamból áll, akkor tizenegy évfolyam elvégzését tanúsítja,

b) a kérelmezőt az adott országban felsőoktatási intézménybe történő jelentkezésre jogosítja, és

c) valószínűsíti, hogy a kérelmező felkészült a további tanulmányok folytatására.

A 13. § rendelkezéseiből világosan látható, hogy az érettségi bizonyítványok teljes jogi hatályú elismerésének és a továbbtanulási céllal történő, korlátozott jogosultságot eredményező elismerésének a feltételei eltérőek.

A középiskolai bizonyítványként történő elismeréshez megszabott szigorú feltételek a magyar érettségi bizonyítványok minőségét szolgálják, nem céljuk azonban az, hogy az eltérő közoktatási rendszerű államokban végzett középiskolásokat kizárják a magyar felsőoktatásban történő továbbtanulásból. Tekintettel arra, hogy Magyarországon a felsőoktatási intézményekbe jogszabályi előírás alapján főszabályként felvételi vizsga teljesítésével lehet bejutni, ezért a fogadó ország, azaz Magyarország jogrendje alapján a felvételi vizsga teljesítése megkövetelhető azoktól is, akik egyébként olyan országban szereztek a középiskola elvégzését tanúsító bizonyítványukat, amelyben az közvetlen bejutást ad a felsőoktatásba is. Ilyen értelmű rendelkezéseket fogalmaz meg A felsőoktatási képesítéseknek az Európai Régióban történő elismeréséről szóló, 1997. április 11-én Lisszabonban aláírt egyezmény kihirdetéséről szóló 2001. évi XCIX. törvény IV. fejezete is.

Forrás: www.om.hu

„Európáról tanulok” – Iszály Nóra (11. éves, 6. osztály) rajza